

Үнн седклин гүджрлт

О черк

Отар хобнә ард гартан гир-
дла, ишкрәд дуулад орксн
баахн көвүн йовна. Эдннә
авад хәләджәсн түрүн бдрмү-
дт болхла, хату зовлнэгта
болдж энүг генулдг билә,
ягъад гихлә, хобнә ард эс
ләхдж йовсн учрар, кезә гар-
гъдж, хамаран йовулдг иду-
лхинь, кезә услдж, амрадгинь
медлго билә. Тер цаг санхнь,
ода энүнд инәдн.

—Зе көвүм эцкәсн ганц
улдәд, 5-ч класс чиләснәнн
хобнә укрч болдж көдлнәв
гисн үгинь соньсад, элкм урс-
сн болдг. Болв эн наснь багъ
болв чигн көдлмшин джисәнд
дарунь иджләд, көдлмшин
эв-довиг акр цагин дунд ме-
дәд авчкв,—гидж хоолан ясн
бәәдж, ценънсн дуугъар
нагъц экнә—Гәрән Боова эм-
гн келдж сууна.

—Нег отар хө гер буларн авч
хәләнәв,—гидж нидн намр
әнүг келхләнъ, цуглрсн улс
эн баахн көвүнд алнъ болсмн.

—Отар хө даадж авна гил-
гчнъ наадна үг биш, хойрдгч,
гурвәд хөбчрчнъ урднъ кө-
длдж йовджий?—гидж олнас
негн сурв.

—Отар хө даадж авч чадх,
күүкд улсас бурдсн бригад-
тав гидж тер сурсн сурврт
көвүтөвшунәр хәру өгв.

—Кедүтәвч тегәд?—гисн
бас нег үг олнас соньсгдв.

—Нег джил көдләд хәләчк-
хлә, тегәд кенә кен гилг
күүгъән, кедүтәгъән йилгъдж
медүләд бәәхгов!—гидж эн
көвүн хәру өгсн болдг.

Эн көвүн бийән бәрсн кул-
цнъгъу, болгъамджта, куунлә
куундә чигн, куунә угд хәру
өгв чигн, товчта үг келнә.

Эврәннъ нег мөслсн тоолвр-
тан эн күрв.

☆☆☆

Зоогъин барун ташуд, күү-
нә өвдгцә көк өвсн дунд,
сальк брәд далвагъад идшлдж
йовх отар хөн асхн ора шидр
үзгдв. Теднәс хол биш, теегт
негт геедрәд, негт дакн торл-
зад—хар баран харвгдна. Уд-
сн уга, баранд күрвдн. Хөбч
көвүн. Мендәс экләд мана
күр утгв.

—Мана өвкнрин эзддж йов-
сн газр кезән-кезәнәс нааран
мал өсклгънд икл зокалта
бәәдж. Сиврт йовад хө хәрул
гисн болхла, нам терүнә орчд
ямаран болв чигн талдан кө-
длмиц өгтн гидж келхдм тө-
рүц юмн биш билә.

Хальмгин өргн тег хө ас-
рдж өсклгънә булгнъ лавта,
тегәд чигн мана республик

алтла әдл торгън нооста хөд
өскджәнә—гидж куундлжәсиг
зугл медәтә улсас соньсгав.
Куунә хув тасрдг гидгнъ
унн бәәдж, хәру нүүх сам
болв, би чигн тесдж бәәдж
ядад, төрснн газрун бийән
белдүв. Ирснә хөбн, мини
ухан хуврсн чигн, нам ягъ-
сн чигн медсн угав, зугл-
хөбч болдж көдлнәв—гихәс
талдан ухан орсн уга—гидж
көвүн келв.

Тер цагас нааран джил бол-
чкв. Даадж авсн хөбднъ эцци,
зәрмснъ хамута гемтә бәәсмн.
Эднәннъ чинәгъинъ ясуулдж,
гем-шархинъ эдгәдч авхин
кергт эмчд одад, эм авч ирәд,
хөбдтән туркәд, әмтәхн уста,
шимтә өвстә хотхр газрмуд
хәәдж нүүгъәд, тааларнъ хә-
ләджәв.

—Хөд хәләдч асрлгънд, эс
медгх көдлмш куунд дала
харгъна, терүг нүдәрн узәд
гарарн бәрәд кеснәс талдан,
сургъуль-эрдмин зөвшәйләр
ирлцүлдж дасх кергтә болна,
тер төләд хөбчин дегтр ум-
шдж меднәвдн,—гидж эн
келнә.

Зуна цагт, хөбдиг киргъснә
хөбн, икәр килмджән өгч эн
бригад хәләнә. Тер цагла
зәрм хөбдтнъ хәәчин шав гар-
на, нимгн газрмуднъ нооснас
илдкгддж, бөкүн-батхн бугнә.
Терүнә шалтгас гетлхин кер-
гт гань хәлуна цагла хөбдән
өдртнъ сүүдрт кевтүлчкәд,

тасрлтан угагъар керолигъәр
угъадж, өтсинь хәләдч, цуг
бригадарн хәләнә.

Отарт хойрдгч хөбч болдж
37 наста нагъц эгчнъ—Устан
Боова, гурвдгч хөбчәр—16
наста зе куукнъ—Гаяя, алтн
уурган көкүлдж өсксн—43
наста Бамб экнә арбич болдж
көдлджәцхәнә.

Иим өрк-буләс бурдсн эн
бригад, хөд хәләдч асрлгънд
чигн нег күн мет ницнъгъу.
Тегәд чигн эн көвүн эврәннъ
бригадт ишәд, совхозин хург
деер, олна зергләнәс дутш-
гов,—гидж келәд бийдән даа-
лгъвр авч, энүгән өрк биш
күцәхд, урлнъ олд джилә
дамшлтта Мулаевин бригадиг
социалистическ дөрлдәнд дуу-
дсн болдг.

Эн көвүн бийән өргдж
буульджахш, кех туслнъ кө-
длмшән тагчкар кегъәд йов-
дг күн. Энүнә тускар ах зоо-
техник Модалаев Церн нигдж
келнә:

—Бийиннъ өмн бәәх туслнъ
көдлмшән, дотрнъ орад гарсн-
лә әлләр меднә. Эн бригадин
көдләчнр урдаснъ нег-негнлә-
гъән ухагъан селвлддж авч-
кад, тегәд оч көдлмшән эклнә.
Тернъ бийсднъ туста болна
тегәд чигн увләс нег гару
угагъар, сән чинәтәгъәр хөб-
дән авч гарад, даалгъвр деер-
рән хөн болгънас 850 грамм
немур цевр сән ноос авч, го-
сударствд белгәв.

Маниг күүндә бәәтл, хөд
идшләд, ууджад йовдж олд.
Куурән кен үрвәд отарур
темпвдн.

—Әмтә киитә тоот, агъар
киилдг болвас, бийстән таал-
та хот идх кергтә, тегәд хөн
малиг бас тер тааларнъ эс
бәрхлә, дуридан таргълдж өг-
шго. Хөбнә дурлдж иддг өв-
снъ ола зултргън чөдргън
хойр. Эн доран ишкдж йовх
өвсән үзлтн, эн өвснъ—зултр-
гън, эннъ чөдргън. Тер хөб-
диг хәләлтн, тааста идгтән
орсн—толгъагъан өндәлгъ-
хш,—гидж мана баахн үр
келв...

—Не, менд харгъий,—гидж
куурән төгсәдч, көвүн гаран
өгәд, хөбдурн темпв...

Зунднъ, тенъгрт гал цәкләд,
суулгъар асхрснла әдл шар-
гдж ордг хурас чигн, увлднъ
тачкнсн киитә, хавс-хәвргъәр
ивтләд уләсн салькнас чиги
эн баатр көвүн төрүц әәхш.

У, өргн, шимтә өвстә тее-
гин агъуд, хөд талвагъад ид-
шләд йовна. Арднъ, КПСС-н
XX-ч хургин шидвриг болж-
гаснъ урд күцәхәр зүтксн кө-
вүн, харул болдж, теегин очн
мет үзгднә. Эн—Сарпинск
района 2-ч номертә совхозин,
2-ч номертә фермин туургсн
нертә ах хөбч, 17 наста Шур-
гучиев Окон Овшивич.

Эльдән Эрдн: